
Kyrkomötet
Motion 2017:85
av Erik Sjöstrand m.fl.

Fortsatt arbete med kyrkohandbokens musik

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta texterna i bilaga till av kyrkostyrelsen framlagt förslag till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I att användas i gudstjänster från och med pingstdagen 2018.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast återkomma till kyrkomötet med ett bearbetat förslag till liturgisk musik till de av kyrkomötet fastställda texterna.
3. Kyrkomötet beslutar att fram till dess att kyrkomötet fattat beslut om Kyrkohandbokens musikdelar så får musiken i det av kyrkostyrelsen framlagda förslaget till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I användas.
4. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen i enlighet med KsSkr 2017:6.

Motivering

Arbetet med förslag till ny kyrkohandbok har väckt ett stort engagemang men också kritik. Kritik har väckts inte minst mot förslaget musikdelar. När kyrkostyrelsens nu har lagt fram sitt förslag till ny kyrkohandbok menar kyrkostyrelsens majoritet att all befogad kritik av musiken anses vara tillfredställande tillgodosedd. Vi menar att det är uppenbart att kyrkostyrelsen inte har lyckats hitta arbetsformer som möjliggjort en tillfredställande beredning av förslaget musikdelar. I slutfasen av arbetet har revisionsgruppen genomfört en angelägen teologisk bearbetning men har upplevt sig hindrad att göra mer genomgripande åtgärder gällande musiken. Den kritik som framförts beträffande musiken är enligt vår mening inte beaktad i tillräcklig omfattning.

Kyrkostyrelsen menar i skrivelsen att kyrkohandboken ”ska bidra till församlingens gudstjänstglädje och därmed hjälpa människor att finna vägen till gudstjänstfirandet”. Vidare pekar man på musikens viktiga roll i gudstjänstlivet som en röd tråd genom gudstjänsten och betonar ”musikens stora och växande betydelse för gudstjänstlivet”. Vi delar helt denna bedömning och menar att det därför är av yttersta vikt att den musik som fastställs i en kyrkohandbok är av hög kvalitet, har möjlighet att hålla över tid samt är väl förankrad i församlingarna. Just därför är det inte tillfredsställande att kritiken av musiken fortfarande är stark bland kyrkomusiker, inom akademien och hos musikorganisationer. Det finns inte en motsättning mellan en för kyrkan värdefull bruksmusik och det arbete som bedrivs inom de musikvetenskapliga institutionerna. Tvärtom är deras arbete i detta sammanhang just inriktat på bruksmusiken i kyrkan.

Vi menar att förslaget är så pass välarbetat vad gäller exempelvis struktur, språk och teologi att det, efter kyrkomötets sedvanliga behandling, är möjligt att fastställa kyrkohandbokens texter. Vi menar dock att kyrkohandbokens musik inte än har bearbetats i den grad att det är möjligt för kyrkomötet att behandla musiken och att arbetet kyrkohandbokens musik därför måste få fortsätta.

Detta menar vi kan göras genom att kyrkostyrelsen får i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med ett bearbetat förslag. Förslagsvis görs detta genom att en kommitté av sakkunniga musiker tillsätts med uppdraget att i en öppen dialog bearbeta musiken i syfte att stärka dess kvalitet så att kyrkostyrelsen kan återkomma till kyrkomötet med ett bearbetat förslag. Ett liknande arbetssätt har nyligen används framgångsrikt i den Norska kyrkan för att hantera arbetet med musiken i deras nya kyrkohandbok. Arbetet bör kunna resultera i ett nytt förslag till kyrkomötet 2019. Vi menar att detta arbetssätt skulle ha förutsättningar att både stärka kvalitén i förslaget och öka förtroendet, inte minst bland kyrkomusiker, för den nya kyrkohandboken. I arbetet bör gudstjänstmusik A ägnas särskild vikt. Denna gudstjänstmusik får anses ha en särställning då den bär stora delar av vårt liturgiska musikarv som brukas brett bland församlingarna och som – med bearbetning – till skillnad från de andra gudstjänstmusikserierna har fått ett brett stöd i remissomgångarna. Det är även den enda av de föreslagna gudstjänstmusikserierna som har alternativ för kyrkoårets alla skiftningar. Vi är övertygade om ett arbetssätt som detta skulle ge bättre förutsättningar för att den nya kyrkohandboken verkligen kan bidra till församlingarnas gudstjänstglädje.

En stor fördel med att nu endast fastställa texterna är att det blir möjligt att göra förändringar av texten utan att för den delen samtidigt behöva ändra tonsättningen. Även en till synes liten ändring i tonsatt text kommer att kräva en musikalisk bearbetning som inte bör hastas fram. Om texter och musik fastställs samtidigt finns det en överhängande risk att det i praktiken blir mycket svårt för utskottet att justera tonsatta texter.

Det är knappast möjligt att överskatta det värde som en ny kyrkohandbok skulle kunna få för gudstjänstlivet om den antas med bred anslutning. Att antalet deltagare vid de allmänna gudstjänsterna har minskat med mer än en tredjedel på några årtionden är ledsamt men välkänt. Om en ny kyrkohandbok kunde väcka positivt intresse i breda kretsar av det svenska samhället och då inte minst bland dem som har särskilt intresse för teologi, språk och musik hade detta blivit till glädje för kyrkolivet. Ärendet har därför stor kyrkopolitisk betydelse.

Uppsala, Lund och Linköping den 30 juli 2017

Erik Sjöstrand (POSK)

Nils Gårder (POSK)

Anna Lundblad (POSK)